

אלול התשע"ו

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

**"אתם ניצבים" - לראש השנה
לפרשת ניצבים**

בכל המקומות הביטוי 'ניצבים', מכוון לכך שהם מתייצבים ועומדים ב"מלוא קומתם".

ביחס לדתן ואבירם שיצאו ניצבים, ברור שעמידתם זו היא עמידה מתריסה של מי שעומד ומתנגד, עמידה שמבטאת חוסר נכונות לקבל. כאשר עומד האדם כניצב מלוא קומתו, עם דפוסי ההתנהגות שלו ותבניות החשיבה שלו, עם תכונותיו, כישורנותיו, אופיו ועולמו הפרטי, המפגש עם מה שעומד מולו לא ישנה אותו ולא ייקלט בתוכו. העומד ומתייצב כנגד, רק ישמור על דעותיו, ויתעצב בתבניות הישנות שקיימות ומוטבעות כבר בו. עמידה מסוג זה, לא ממש שייכת כשעומדים בברית. העמידה בברית מצריכה נכונות לקבל משהו מהמפגש, לקבל מהגורם שעומד ממול ושאתו נכרתת הברית. מכאן עולה השאלה מה מקום האמירה "אתם ניצבים..." לעברך בברית ה' אלקיך? - זו הרי כמעט סתירה פנימית.

לעומת זאת, במעמד הר סיני, מופיעה לשון התייצבות, אך במשמעות שונה והפוכה.

6. שמות י"ט, י"ז:

"ויתיצבו בתחתית ההר"

ממדרשי חז"ל אודות מעמד הר סיני עולה משמעותה העמוקה והרחבה של ה"שתיקה" במעמד הזה.

7. שמות רבה כ"ט, ט:

"אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן כשנתן הקב"ה את התורה צפור לא צווח עוף לא פרח שור לא געה אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש קדוש, הים לא נזדעזע, הבריות לא דברו, אלא העולם שותק ומחריש ויצא הקול אנכי ה' אלהיך".

בני ישראל עומדים לקראת מפגש אדיר שהוא מעמד מרומם של הופעת ה' בקרבם. על מנת שהמפגש המרומם יעשה את פעולתו יש צורך להיעלם ולהיאלם, להתבטל לגמרי, ולעמוד ככלי ריק שמוכן לקלוט אל תוכו את הגודל האלוקי, כדי שגודל זה ישטוף, יציף, וימלא אותו.

1. פרשת השבוע פותחת בפסוק בדברים כ"ט :

"אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם, ראשיכם, שבטיכם, זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל"

ושאל הרב גור גלון, ראש ישיבת הר ברכה, שלש שאלות:

א. מהי ההתייצבות הזאת?

ב. מה משמעות הביטוי 'ניצבים'?

ג. מדוע אחרי אמירת 'כולכם' צריך פירוט, וחזרה 'כל איש ישראל'?

מסביר הרב גלון כי כשאומרים שאדם 'ניצב', אין הכוונה לעמידה סתמית המייצגת המצאות במקום מסוים, אלא התייצבות היא כשהאדם עומד בכל כוחותיו, בכל מלוא קומתו הרוחנית.

בארבעה מקומות נוספים מופיע הביטוי "ניצבים":

א. אצל אברהם אבינו, כאשר נגלו אליו שלושת המלאכים.

2. בראשית יח ב:

וַיִּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וַיהוָה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרָץ לְקִרְאָתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרָצָה.

ב. אצל משה ואהרן בצאתם מפרעה, כאשר התייצבו מולם שוטרי בני ישראל.

3. שמות ה"ט, כ:

וַיֵּרָאוּ שְׁטָרֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, אֲתֶם--בְּרַע לְאֹמֶר: לֹא-תִגְרְעוּ מִלְּבַנְיָכֶם, דָּבָר-יּוֹם בְּיוֹמוֹ. וַיִּפְגְּעוּ אֶת-מֹשֶׁה וְאֶת-אַהֲרֹן, נֹצְבִים לְקִרְאָתָם, בְּצֵאתָם, מֵאֵת פְּרֹעָה

ג. אצל דתן ואבירם, כאשר לקראת בואו של משה יצאו ניצבים, ועמדו בפתח אוהליהם.

4. במדבר טז כז:

"ודתן ואבירם יצאו ניצבים פתח אהליהם"

ד. ובפרשת ויגש, יוסף מוציא את האנשים הניצבים עליו כשהוא רוצה להתגלות לאחיו.

5. בראשית מה א:

וְלֹא-יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנֹּצְבִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָל-אִישׁ מֵעָלָיו וְלֹא-עָמַד אִישׁ אֹתוֹ בְּהִתְנַדַּע יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו:

בניגוד למן שהיה במדבר. וגם בדברים הרוחניים - מופקדים הם לסייע לקב"ה להשיב את שכינתו לציון. כדי לחיות במדבר, יכלו ישראל לעמוד בברית כמתבטלים, כמו במעמד הר סיני. אופי החיים במדבר הוא פאסיבי, מתבטל, מובל, ולכן אין צורך בכוחות חיים, בכישרונותיו וביכולותיו של האדם; כל שנדרש הוא להתבטל ולתת להנהגה האלוקית להוביל, להנחותך בדרך. אולם, כאשר המשימה הנדרשת היא לפעול עם הא-ל, נדרשים כוחות רבים לביצוע משימה זו. עמידה מתבטלת, המאלימה את כוחות האדם, תמנע את ביצוע המשימה המיוחדת שמוטלת על עם ישראל בארץ ישראל - לפעול ולא רק להיות מובלים כעדר אחר הרועה.

סוג ההתייצבות לפני ה' בכריתת הברית יקבע לאור המשימה שאליה נקראים. במדבר, נדרשים ישראל להיות פאסיביים, מובלים, ולכן הם עומדים בברית בשתיקה, בהעלמות ובהאלמות. זאת לעומת המשימה המוטלת עליהם מכניסתם לארץ - לסייע לקב"ה בהובלת המציאות הגשמית והרוחנית, ולכן עמידתם בברית תהיה במלא קומתם, עם כל כשרונותיהם וכוחותיהם, למען יוכלו לרותם ולגייסם להופעת ה' בעולם.

כשבאים לעמוד לפני ה' צריך להיות ניצבים. בבחינת שאמרו חז"ל:

'בכל דרכיך דעהו';

'כל מעשיך יהיו לשם שמיים';

'יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו.'

זוהי התייצבות, וזו הדרישה מכל אחד ואחד - להיות בכל מלוא אישיותו, לא לוותר על הכוחות הנמצאים בו, לא להתקמט, לא להתעקם.

9. מסביר הרב גלון:

יש החושבים בטעות שכשאדם רוצה לעשות תשובה הוא צריך להקטין את עצמו, שמי שירא שמים לא מגלה את כל כוחותיו וצריך להיות מוגבל ומצומצם. אלא שבפרשתנו אנו למדים את ההיפך - הקב"ה רוצה אותנו במלוא קומתנו הגופנית, הנפשית והרוחנית.

דברים אלו חלים על כולם. החל מהמנהיג שכל מחשבתו צריכה להיות לשם שמיים ושלא להגרר לעסוק בכבודו, אלא לרתום את כל כוחותיו לעשות את רצון ה' באמת, (כפי שמפורש במצוות המלך, שעליו לכתוב ספר תורה שיהיה עימו תמיד ושעליו להיזהר לא לסור ממנו ימין ושמאל), וכלה באיש הפשוט, כולם צריכים להיות רתומים בכל כוחם.

עמידתו של האדם עם כל כוחותיו, תכונותיו וכישרויו, תמנע מהתגלותו של הקדוש ברוך הוא להציף אותו; עולמו המצומצם של האדם יעמוד ויתנגד. מסתבר שהתוכן והדברים לא ייקלטו, וגם אם כן - הם ייקלטו באופן חלקי ומצומצם, יתעצבו הם מיד על פי דפוסי החשיבה וההתנהגות של האדם. השתיקה, ההאלמות וההעלמות, מאפשרים למפגש להיות משמעותי, לעשות את פעולתו באופן המלא ביותר שניתן.

התייצבות מלאה

שונה היא התייצבותם של ישראל בברית המתוארת בפרשתנו. בברית זו, ניצב כל אחד ואחד מישראל מלוא קומתו, עם כל עולמו הפנימי, עם כל כשרונותיו ותכונותיו:

אתם נצבים היום כלכם... ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל. טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימך.

האדם עומד, כמי שמלא בתכונות הייחודיות לו, בברית לפני ה' אלקיו.

עולה כי קיימת עמידה אחרת בברית, מזו שבמעמד הר סיני. עמידה עם כל כוחות החיים, בעוצמה מלאה; מתוך רצון שהאדם יוכל להשתמש בכל כוחותיו ולשרת בעזרתם את הרצון ה'. האדם לא מעוניין להשתתק ולהתבטל, כיון שחש הוא בקרבו כוחות, שבעזרתם יוכל לשרת את ה' אלוקיו ולפעול להגשמת רצונו. ההתבטלות מאבדת כוחות רבים ועוצמתיים, שבעזרתם עשויה להתעצם הופעת ה' בעולם.

בהתייצבות מלא קומתו של אדם יש סיכוי גדול, אולם גם סיכון גדול. ישנה אפשרות שהעמידה מלא קומתך תוביל לעמידה מתריסה, כזו של דתן ואבירם.

גם אם העמידה לא תהיה מתריסה, יכולות להיות עמידות מנוגדות מעודנות יותר, סטיות קלות יותר מסטיה גמורה מדרך הישר.

לפעול עם אל

הברית בפרשתנו נכרתת ערב הכניסה לארץ. בארץ ישראל עומדים ישראל במדרגה אחרת מזו שבמדבר. במדבר - ישראל פאסיביים, מובלים הם על ידי הקב"ה כצאן אחר רועהו.

8. במדבר ט' יז-כג:

"וּלְפִי הַעֲלֹת הָעֵנָן מֵעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרָי כֵּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ... עַל פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יִחַנוּ ... וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ ה' ... עַל פִּי ה' יִחַנוּ וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ ה' שְׁמְרוּ עַל פִּי ה' בְּיַד מִשְׁה"

בארץ ישראל - העמידה היא שונה, ישראל נדרשים לפעול עם הא-ל: בדברים הגשמיים, נדרשים הם לעבוד את האדמה ולסייע כביכול לקב"ה בהוצאת הלחם מן הארץ,

המאמצים בהגשמתה היא, ומנצחים בהתמודדות מול עצמם.

מוסיף הרב גלון שבמאמרי חז"ל מופיע שכל פעם בכתוב בתנ"ך 'היום' זה רמז לראש השנה. היום הרת עולם- היום בו ניתנת לנו ההזדמנות לבחור מחדש למה אנחנו מתייצבים, לאיזה מגמה ותכלית אנו פונים.

הדרישה היא פשוטה: להיות נצבים, מסורים ורתומים; להיות 'לפני ה'. ולא די שכל אחד ואחד יעמוד בפני עצמו, יש ציווי להיות רתומים למטרות הגדולות של עם ישראל, כפי שמופיע בפסוק "אתם נצבים היום כולכם" - ואז מתוך הכלל מגיע הפירוט 'ראשיכם, שבטיכם', מתוך ההבנה של מקומו של כל אדם בכלל, עליו לצאת ולפעול את פעולתו. וגם אז, כשהוא ממלא את תפקידו וממוקד כולו, עליו לזכור שהוא חלק מהכלל - וכפי שבפסוק, אחרי כל הפירוט חוזרים ומכללים 'כל איש ישראל'. זוהי ההתייחסות השלימה שנדרשת מאיתנו.

מדרש תנחומא מבהיר שבחירת הביטוי "ניצבים" בא להדגיש שלמרות כל הייסורים שעברו על עם ישראל – "אתם ניצבים" בעמידה זקופה ואיתנה. יש ל"ניצבים" משמעות נצחית, העם היהודי יתקיים לעד, לנצח. משה נאסף אל עמיו, יהושע יקבל את ההנהגה, אך גם הוא וכל המנהיגים העתידיים – כולם ילכו לעולמם, אף תכונת המנהיגות תתחלף בהתאם למנהיג, רק אתם "האומה" תהיו נצחיים וקיימים לעד.

כאשר אתם עומדים ניצבים-איתנים זקופים וחזקים כולכם, כל חלקי העם, היום ובכל עת כולם ניצבים יחדיו. כל יחיד, אך גם כולם ביחד, ניצבים כדי לקיים ברית עם ה', להיות לו לעם – ברית זו היא ברית עולם.

לא רק עם הנוכחים כאן נכרתה הברית של האמונה בבורא עולם, של קבלת תורה ומצוות אלא: "אתם ניצבים" – אתם הנמצאים כאן היום וכל הדורות הבאים, כל העם היהודי מעתה ועד עולם, בכל הזמנים.

נראה שזאת כוונת הגמרא שמחד בראש השנה עוברים לפניו כבני מרון – אחד אחד, ומאידך 'נסקרין בסקירה אחת'.

11. בויקרא (י"ב, א) נאמר:

וַיִּדְבֹר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דָּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תִזְרֶיעַ וְיִלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים כִּי־מִי נִדְתָּ דֹתָהּ תִטָּמָא: (ג) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בָּשָׂר עָרְלָתוֹ:

12. במדרש תנחומא (ורשא) פרשת תזריע (סימן ה)

מובא:

מעשה ששאל טורנוסרופו' הרשע את ר' עקיבא איזו מעשים נאים של הקדוש ברוך הוא או של בשר ודם, א"ל של בשר ודם נאים, א"ל טורנוסרופוס הרי השמים

הרב יעקב (יוקי) מאיר מסביר שכאשר התורה מדגישה בפסוק אחד גם את הכלל וגם את הפרט, היא מלמדת שיש קשר בין שניהם.

הכלל מעיד על שוויון בין האנשים: "אתם נצבים היום כלכם", אין מי שניצב בפני הקב"ה ומי שאינו ניצב, כל העם ניצב מול הקב"ה ובעמדה זו כולם שווים. זוהי אם כן גישה הגורמת לכל אחד בעם שלא להתנשא על האחר. מצד שני, התורה מפרטת את דרגותיהם של האנשים – ראשים וזקנים מול חוטבי עצים ושואבי המים, איש מול טף וכדו'.

אם העניין היה מתחיל ומסתיים בשוויון, ניתן היה להסתפק בביטוי "כלכם", ואין טעם לפרט את הדרגות. אך התורה רוצה מדגישה את ההבדלים – אין דינו של הזקן כדינו של הטף ואין דינו של המנהיג כדינו של שואב המים. שואל הרב יוקי מאיר, מהו המבדיל ביניהם?

10. הנצי"ב מוולוז'ין בפירושו "העמק דבר" אומר על הפירוט את המילים הבאות:

"כל אחד נידון לפי השאלה שהקב"ה שואל ממנו"

כלומר, התביעה של הקב"ה מן המנהיג אינה דומה לתביעה שהוא תובע מן השוטר, וזו אינה דומה לתביעה מהטף וכדו'.

על מה נידון המנהיג? על האופן שבו הוא מפעיל את מנהיגותו, האם הוא עושה זאת כראוי ולמטרות הנכונות. שואב המים לא יתבע בשום פנים ואופן על חוסר המנהיגות, מכיוון שאין זה תפקידו, אך הוא ישאל האם הוא עושה את תפקידו כשואב מים, באופן הטוב ביותר, מה שכלל לא יעלה בדיון של המנהיג.

אם כן, מה בסופו של דבר רוצה התורה – שוויון המתבטא במילה "כלכם" או אולי שוני המתבטא בפירוט הדרגות? ומתרחץ שאין כלל סתירה בין הדברים – השוויון נובע מן השוני. לו היינו חיים במערכת בה היה נתבע כל אדם על כל מחדל בחברה, היינו משיגים לכאורה שוויון, אך מה שהיינו מגיעים אליו באמת הוא אנדרלמוסיה. לא ניתן לתבוע מילד קטן מה שנתבע ממבוגר, ולא צריך להסתפק ולתבוע ממבוגר מה שאנו תובעים מילד.

השוויון האמיתי מושג מכך שכל אחד צריך להתעמת מול תפקידו שלו, ולא מול תפקידם של אחרים.

במילים מכניות ניתן לומר שאין אנו משווים את ה"הספק" אלא את ה"ניצולת" – קיבלת משימה הנובעת מגילך, אופייך, תפקידך והחברה בה אתה מצוי – מה עשית כדי למלא את משימתך שלך כראוי?

כדי לספק לנו שוויון אמיתי, משנה התורה את קנה המידה שבו נמדד כל אדם – וממילא אין לקנא באדם אחר העושה דברים "גדולים" יותר או "חשובים" יותר, אלא באלה המזהים את משימתם בחיים, ומשקיעים את מירב

הרב מאיר נהוראי דורש את שאנו אומרים בתפילה, כמופיע במסכת ר"ה :

כבקרת רועה נעדרו מעביר צאנו תחת שבטו

בשתי פנים: או שאנו עומדים כבקרת רועה עדרו כצאן המונהג ומושגח בידי מנהיגו או שאנו עומדים זקופים במסדר חיילים וממליכים את הקב"ה.

לא ברור למה התכוון התנא באמרו שאנו באים לפניו כבני מרון, ונחלקו האמוראים במסכת ראש השנה בכוונת המשנה, והציעו שלושה פירושים.

16. בבלי מסכת ראש השנה יח ע"ב:

"מאי כבני מרון? הכא תרגימו כבני אמרנא. ריש לקיש אמר: כמעלות בית מרון. (אמר) רב יהודה אמר שמואל: כחיילות של בית דוד".

17. רש"י מפרש במקום:

'כבני אמרנא' – ככבשים שמונין אותן לעשרן, ויוצאין זה אחר זה בפתח קטן, שאין יכולין לצאת כאחד. כמעלות בית מרון – הדרך קצר, ואין שנים יכולין לילך זה בצד זה, שהעמק עמוק משני צדי הדרך.

לפי שני הפירושים אנו באים כיחידים לפני הקב"ה. כל אחד הולך במעבר צר שאינו מאפשר לחבר נוסף הליכה בצדו.

מנגד, לפי ההסבר השלישי עמידתנו שונה; אנו עומדים 'כחיילות בית דוד' כלומר אף על פי שכל חייל נמנה בפני עצמו – כולם שייכים לצבא אחד, לקבוצה אחת. אנו עומדים לפניו כחיילות בית דוד ולא כיחידים.

מדגיש הרב נהוראי כי פירוש זה נתמך מגרסת כתב יד קויפמן על המשנה הנחשב כמדויק ביותר: 'כבנומרון' – נומרון אינו אלא תעתיק של המלה היוונית noumero, שפירושה גדוד. דהיינו כמו גדוד חיילים, כחיילות בית דוד.

ניתן גם לקבל חיזוק לכך מהניצבים בבית יוסף, הם משמשו העומדים לשרתו ולהגן עליו. הבדל המהותי בין פירוש זה לקודמיו הוא במטרה והתכלית. בעוד שני הפירושים הראשונים התמקדו במשפט הנערך לנו בידי הקב"ה, הרי שלהיות כבני חיילות מעיד על מצעד צבאי של החיילים, המיועד לכבוד הקב"ה. בראש השנה אנו ממליכים את ה' למלך על כל הארץ. לשם כך עומדים אנו כצבא במסדר, מריעים וממליכים את הקב"ה – וברור שביום זה אין בוכים ואין מייללים. התרועות הן תרועות המלכה ואינן יבבה.

אם כן, שני פירושים מרכזיים מלווים אותנו בהסבר המשנה: או שאנו עומדים כבקרת רועה עדרו כצאן המונהג ומושגח בידי מנהיגו או שאנו עומדים זקופים במסדר חיילים וממליכים את הקב"ה. מתברר הפיוט הכריע ואימץ את הפרשנות האמוראית הסוברת שעמידתנו 'כבני אמרנא' – ככבשים שמונה הרועה.

והארץ יכול אדם לעשות כיוצא בהם, א"ל ר"ע לא תאמר לי בדבר שהוא למעלה מן הבריות שאין שולטין עליו אלא אמור דברים שהם מצויין בבני אדם. א"ל למה אתם מולין א"ל אני הייתי יודע שעל דבר זה אתה שואלני ולכך הקדמתי ואמרתי לך שמעשה בני אדם נאים משל הקדוש ברוך הוא. הביא לו ר"ע שבליים וגלוסקאות א"ל אלו מעשה הקדוש ברוך הוא ואלו מעשה ידי אדם א"ל אין אלו נאים יותר מן השבליים, א"ל טורנוסרופוס אם הוא חפץ במילה למה אינו יוצא הולד מהול ממעי אמו, א"ל ר"ע וכו' לפי שלא נתן הקדוש ברוך הוא את המצות לישראל אלא לצרף אותם בהם, ולכך אמר דוד (תהלים יח) כל אמרת ה' צרופה.

נראה כי הכוונה בויכוח בין טורנוסרופוס הרשע לרבי עקיבא על בריאת העולם ומצוות התורה הוא ללמדנו מהו התכלית של האדם בבריאה. טורנוסרופוס הרשע, סובר שהקב"ה ברא את העולם בשלימות.

13. כפי שנאמר בגמרא הבריאה בבראשית (א, לא):

וַיְבָרֵךְ אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשֵּׁשִׁי

שהרי כאן הקב"ה מעיד שהבריאה מושלמת ולא חסר בה דבר, ולכן האדם בהיותו יצור זמני וחולף עליו לעבור את חייו וליהנות ממה שניתן לו כיוון שאין לו שום תכלית בבריאתו.

לעומתו, רבי עקיבא מוכיח מהמציאות, מהשיבולים והלחם כי ה' בכוונה השאיר לאדם את תפקיד השלמת תיקון הבריאה, ותכלית בריאת האדם היא בכדי שישלים עצמו בפרק הזמן שניתן לו.

אחד הפיוטים המרגשים יותר הנאמרים בראש השנה ויום הכיפורים הוא 'ונתנה תוקף'. בפיוט זה באה לידי ביטוי אפסיות האדם.

14. 'ונתנה תוקף':

"אדם יסודו מעפר וסופו לעפר בנפשו יביא לחמו משול כחרס הנשבר"

לעומת בורא עולם:

"מלך א-ל חי וקיים"

כך מודגשת עמידתנו לפני בורא עולם:

"וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון, כבקרת רועה עדרו מעביר צאנו תחת שבטו, כן תעביר ותספור ותמנה ותפקוד נפש כל חי ותחתוך קצבה לכל בריה ותכתוב את גזר דינם".

15. מילים אלו נכתבו בהשראת המשנה במסכת ראש

השנה (א, ב):

"בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון שנאמר (תהלים ל"ג) היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם".

קובע הרב נהוראי כי ההבדל בין הפרשנויות לבני מרון משקף את מהות ראש השנה. האם ראש השנה הוא יום של המלכת השם באווירה חגיגית או שמדובר ביום של דין שבו הספרים נפתחים ועוברים אנו תחת שבטו של הבורא. מסביר הרב נהוראי כי יש לראות בראש השנה כיום שמשלב בין דין להמלכה, ואפשר לדייק כך מדברי הרמב"ם המסביר מדוע אין אומרים הלל בראש השנה.

18. הרמב"ם (הלכות חנוכה ומגילה ג):

"... אבל ראש השנה ויום הכפורים אין בהן הלל לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד לא ימי שמחה יתירה".
 לדעת הרמב"ם ראש השנה אינו יום של שמחה יתרה אבל גם לא יום שכולו מתח ואימה. הוא יום של שמחה בכפוף לכך שהוא יום דין.
 יהי רצון שנוכה להתכונן להתייצבות השלימה לפני ה', מתוך ההבנה של תפקידנו הפרטי והלאומי, ושמותוך כך ישאל כל אחד את עצמו האם אני מתייצב? האם חיי אכן מסורים למטרה האמיתית? זה הזמן לשאול – ולענות באמת!